

FRANCJA CZASÓW NAPOLEONA

1. Zamach stanu

a) przyczyny przejęcia władzy przez Napoleona:

- kryzys gospodarczy
- niezadowolenie społeczeństwa z rządów Dyktatoratu, który był nieudolny i skorumpowany,
- zwiększenie wpływów lewicy jakobińskiej i prawicy rojalistycznej,
- burżuazja nie chciała by przywrócono monarchię sprzed rewolucji czy wprowadzono rządy jakobinów, które kojarzyły się z krwawym terrorem rewolucyjnym
- konieczna była stabilizacja

b) przedstawiciele bogatej burżuazji oraz przedstawiciele rządu – dyrektorzy ksiądz Sieyès i Roger Ducos – poparli kandydaturę generała Napoleona Bonaparte, który wsławił się licznymi zwycięstwami i miał poparcie społeczne.

c) przewrót stanu:

- rozpuszczono nieprawdziwe wieści o próbie przejęcia władzy przez jakobinów
- **9.11.1799 r.** (18 brumaire'a VIII roku republiki) Napoleon został dowódcą wojsk garnizonu paryskiego
- 10.11.1799 r. zebrał się ówczesny parlament francuski: Rada Pięciuset i Rada Starszych. Miejsce obrad otoczyło wojsko, które rozpędziło Radę Pięciuset gdy dowiedziało się o próbie zamordowania Napoleona przez posłów.
- sterroryzowano Radę Starszych, która przekazała władzę w ręce komisji złożonej z trzech konsulów: Napoleona Bonaparte, Rogera Ducos i Emanuela Sieyès.

2. Pierwsze lata rządów Napoleona

a) konstytucja roku VIII – obowiązywała od grudnia 1799 r. (Ustrój Konsulatu – **rozszerzenie**)

- władzę w państwie sprawował trzyosobowy Konsulat nominowany na 10 lat przez Senat
- największą władzę posiadał I konsul, którym został Napoleon Bonaparte:
 - posiadał inicjatywę ustawodawczą,
 - stał na czele władzy wykonawczej,
 - mianował ministrów
 - pełnił funkcję głowy państwa,
 - ogłaszał ustawy
 - mianował Radę Stanu i Senat
- II i III konsul pełnili funkcje doradcze
- Rada Stanu:
 - opracowywała projekty ustaw,
 - pełniła funkcję sądu administracyjnego
- władzę ustawodawczą pełnił parlament: Ciało Prawodawcze, trybunat
- Ciało Prawodawcze:
 - składało się z 500 członków
 - przyjmowało lub odrzucało projekty ustaw bez dyskusji (sejm niemy)
- Senat:
 - składał się z 80 członków, którzy pełnili swoje funkcje dożywotnio
 - badał zgodność ustaw z konstytucją
 - posiadał inicjatywę ustawodawczą w zakresie nowelizacji konstytucji
 - wybierał konsulów, członków trybunatu, Ciała Prawodawczego i sędziów Sądu Kasacyjnego z listy narodowej
- Trybunat:
 - 100 członków (od 1807 r.)
 - dyskutował nad projektami ustaw
 - przyjmował lub odrzucał projekty ustaw

- sądy:
 - sądy dwuinstancyjne : trybunały pierwszej instancji i trybunały apelacyjne
 - Trybunał kasacyjny złożony z sędziów powoływanych przez Senat

b) reformy Napoleona :

- reforma administracyjna – wprowadził trójstopniowy podział administracyjny na departamenty, powiaty i gminy, na czele których stali prefekci, podprefekci i merowie. Byli oni mianowani przez Napoleona. Napoleon dzięki temu scentralizował władzę państwową.
- zniesiono wolność prasy i wprowadzono cenzurę,
- Francja stała się państwem policyjnym z rozbudowanym aparatem policyjnym:
 - policją kierował Joseph Fouchè
 - policja podlegała ministerstwu bezpieczeństwa i ingerowała w życie obywateli
 - żandarmeria podlegająca armii odpowiadała za utrzymywanie porządku – zlikwidowano rozboje na drogach
- zreformował system skarbowy
- utworzył Bank Francji i ustabilizował franka
- otoczył kupców francuskich opieką dzięki czemu rozwinął się handel
- zamówienia rządowe spowodowały rozwój fabryk i manufaktur
- zagwarantowano chłopom własność ziemi zdobytej podczas rewolucji
- zreorganizował giełdę
- utworzył izby handlowe
- organizował roboty publiczne dla biedoty dzięki czemu zlikwidował bezrobocie
- ograniczył wpływy robotników poprzez:
 - wprowadzenie książeczek pracy dla robotników
 - zakaz strajków
 - zakaz zrzeszania się robotników
- zawarł **konkordat z Kościołem katolickim 1801 r.** :
 - we Francji wprowadzono wolność kultu
 - Papież Pius VII uznał konfiskatę i sprzedaż majątku kościelnego z okresu rewolucji;
 - wprowadzono nowy podział diecezji, który pokrywał się z nowym podziałem administracyjnym państwa
 - I konsul uzyskał prawo do wysuwania kandydatów na biskupów
 - nowi biskupi mieli składać przysięgę na wierność rządowi
 - księża mieli otrzymywać pensję ze skarbu państwa
- zreformował prawo wprowadzając cztery nowe kodeksy, które regulowały prawo cywilne, handlowe i karne
- **Kodeks Napoleona 1804 r.** :
 - regulował prawo cywilne
 - znosił feudalny system stanowy
 - gwarantował wolność osobistą, wolność wyznania i równość obywateli wobec prawa
 - własność prywatna uzyskała ochronę państwa – gwarancja nietykalności majątku prywatnego
 - wprowadzono swobodę działalności gospodarczej
 - wprowadzał śluby cywilne

3. Napoleon cesarzem

Napoleon wykorzystał wzrost swojej popularności rozpisując plebiscyty dzięki którym umocnił swoją władzę:

- 1800 r. – uprawomocnił zasadę konsulatu,
- 1802 r. – został dożywotnim konsulem z prawem wyboru zastępcy
- 1804 r. – Francuzi zgodzili się nadać mu tytuł cesarza.

2.12.1804 r. Napoleon został koronowany na „**cesarza Francuzów**” (Uwaga nie cesarza Francji, a Francuzów).

4. Wielkie cesarstwo – szczyt potęgi Napoleona 1809 – 1812 r.

- a) Napoleon od 1807 r. kontrolował ziemię od Płw. Pirenejskiego na zachodzie po rzekę Niemen na wschodzie, od Morza Północnego i Bałtyku na północy po Płw. Apeniński na południu.
- b) Według swojego uznania likwidował i tworzył nowe państwa. Państwami zależnymi od Francji były: Królestwo Neapolu i Królestwo Włoch na Płw. Apenińskim, Księstwo Warszawskie i Związek Reński, który utworzył na miejsce Rzeszy Niemieckiej.
- c) Udało mu się pokonać Danię, Prusy, Austrię i Rosję. Państwem, które walczyło z rewolucyjną Francją, a później z Cesarstwem Francuskim najdłużej była Anglia.
- d) W 1806 r. na kontrolowanych przez siebie ziemiach Napoleona wprowadził **blokadę kontynentalną** – zakazał wszelkiego handlu z Wielką Brytanią licząc, że doprowadzi do upadku gospodarczego tego państwa (Wielka Brytania miała utracić swoje rynki zbytu na angielskie towary)

5. Upadek Napoleona 1813 – 1814.

- a) Nieudana wyprawa na Rosję 1812 – 1813 r. – z 600 tysięcznej Wielkiej Armii powróciło 40 tys. żołnierzy. VI koalicja antyfrancuska przekształciła się w Wielką Koalicję, w skład której weszły: Wielka Brytania, Rosja, Hiszpania, Prusy, Austria i Szwecja oraz państwa niemieckie.
- b) wojska VI koalicji pokonały armię Napoleona w **bitwie pod Lipskiem 16 – 19.10.1813 r. (tzw. bitwa narodów)**.
- c) rozpad imperium Napoleona:
- d) wojska VI koalicji wkroczyły do Francji w 1814 r. **6.04.1814 r. Napoleon abdykował**. Został zesłany na Wyspę Elbę u wybrzeży Francji. Zachował tytuł cesarski. Jego żona Maria Ludwika (córka cesarza Habsburgów) otrzymała w dożywotnie władanie Księstwo Parmy.
- e) tron Francji przejął Ludwik XVIII Burbon (brat Ludwika XVI).
- f) **1814 r. – pokój paryski kończy wojnę z VI koalicją**. Francja powróciła do granic sprzed 1792 r.

6. Sto dni Napoleona – marzec – czerwiec 1815.

- a) powrót Napoleona do Francji i przejęcie władzy dzięki niezwykłej popularności i polityce nie lubianego Ludwika XVIII.
- b) Napoleon zaproponował zakończenie wojny w zamian za uznanie go królem Francji. Państwa europejskie się nie zgodziły.
- c) powstanie VII koalicji antyfrancuskiej.
- d) klęska Napoleona w **bitwie pod Waterloo w Belgii 18.06.1815 r.** Zwyciężył lord Wellington.
- e) w lipcu 1815 r. Napoleon powtórnie abdykował. Został zesłany na Wyspę Świętej Heleny u wybrzeży Afryki.